

GAZETA W. KSIĘSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1 szerokości
przyjmują się tylko w Ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Wiedeń, 27 Lipca. — Dzisiejsza Abendpost (oficyalna) pisze, że jest upoważniona do oświadczenia, iż wiadomość o hr. Rechbergu, jakoby miał kazać oświadczyć w Londynie i Paryżu, że zupełny rozdział księstw od Danii zawiera maximum żądań mocarstw wielkich niemieckich, jest zupełnie nieuzasadnionem.

Jeneralna korespondencya austriacka donosi, że dziś w południe odbyło się drugie posiedzenie konferencji. Dziś przybędzie duński szambelan Sick ale osobiście brać nie będzie udziału w konferencyach, tylko ma dopomagać duńskim pełnomocnikom.

Drezno, 27 Lipca. — Dzisiejszy Dresdner Journal powiada: wiadomość podana przez różne dzienniki o odwołaniu jenerała porucznika Hake nie potwierdza się.

Kopenhaga, 27 Lipca. — Z Kopenhagi donoszą pod d. 26: na wczorajszym Volksthingu toczyły się dalej rozprawy nad adresem. Prezes ministerstwa odradzał przyjęcie adresu.

Potem wniósł deputowany Jagd o następujący upowodowany dzienny porządek: w skutek oświadczenia dzisiejszego ze strony prezesa ministerstwa volksthing przechodzi do porządku dziennego, ponieważ życzyć nie może, aby kładziono rządowi trudności.

Dziś się rozpoczyna rozprawy nad tym wnioskiem.

Londyn, 27 Lipca. — Unioniści przekroczyli Potomak, jak z Nowego Jorku pod d. 16 b. m., donoszą aby ścigać konfederatów. Sekretarzowi skarbu Fessendemu nie udało się zawrzeć pożyczkę 50 milionów wynoszącą.

Z Meksyku donoszą przez Nowy Jork, jenerałowie juarystowscy Uruga i Doblade oświadczyli, że gotowi są uznać rząd cesarski.

Berlin, 28 Lipca. — Najj. Pan raczył nadać rendantowi głównej komory celnej Teschemachero w Emmerichu powiecie Rees i pobórcy podatkowemu Schwieterowi w Neuwedel order orła czerwonego 4 klasy, tudzież potwierdzić dotychczasowego radcę przy sądzie powiatowym w Gostyniu Kohleisa drugim burmistrzem miasta Poznania, wybranego na tę posadę przez zgromadzenie reprezentantów tego miasta.

Berlin, 25 Lipca. — (Dwunaste posiedzenie sądu stanu.) Podajemy tutaj obszernie sprawozdanie z dyskusji toczonej dzisiaj między prokuratorem a obroną, z powodu wniosku naczelnego prokuratora, aby przeczytano wielką liczbę dokumentów, chronologicznie ułożonych, które prokurator wręczyła sądowi. Dyskusya ta nadzwyczaj żywo prowadzona poruszyła zasadnicze kwestye, ważne dla dalszego toku rozpraw, i ztąd nie małej jest wagi.

W skutek postawionego wniosku naczelnego prokuratora zabiera głos rzecznik Holthoff: Obrona życzy sobie też same posiadać przywileje i dla tego upraszam o odpis chronologicznie ułożonych dokumentów i stawiam zarazem wniosek, aby odczytanie ich wstrzymano, i posłuchano wprzód, co obrona o ważności rzeczonych pism powie. Niepodobna jest obronie po jednorazowym przeczytaniu dokumentów powziąć jasne zdanie co właściwie przez ich ogłoszenie ma być dowiedzionem, i wynikłoby ztąd dla niej to przykre położenie, iż każdego z osobna z dokumentów musiałaby badać, czy zawiera powód do założenia protestu przeciw odczytaniu go, lub nie.

Prokurator Mittelstaedt: Obrona zbyt wielką kładzie wagę na wnioskach. Nie zawiera on przecież nic więcej, jak tylko sumaryczne zestawienie dowodów, zawartych w akcie oskarżenia, celem ułatwienia uzasadnienia i wskazania kierunku, który wedle prokuratury jest najstosowniejszym. Ze wniosek podano na piśmie, leży w naturze rzeczy przy tak znacznym nagromadzeniu materyałów. Zdaniem prokuratury obrona zasadnicza nie jest tutaj możebną, lecz że należy po odczytaniu każdego z osobna dokumentu, wysłuchać zaprzeczenia obrony, a następnie powziąć uchwałę. Przeciw wręczeniu obronie w odpisie wniosku prokura-

tury, nie ma też nic do nadmienienia. Monitum zdaje mi się być uzasadnionem, tem bardziej, że obrona każdego czasu żąda dowodów odwodowych na piśmie i ustnie, przez co uznaje, iż tutaj niemożna jedynie słownie rozprawiać.

Rzecznik Holthoff: Prawo obowiązuje obżałowanych, aby dowody swe odwodowe podawali piśmiennie i ustnie, i wedle tego jedynie tutaj postąpiono.

Rzecznik Elven: Nie wiem, czy prokuratora zrozumiała dobrze. Jeśli podanie wniosku nastąpiło w celu wręczenia sądowi materyału, który successiwe ma być odczytanym, w takim razie nie mam nic przeciwko temu pod warunkiem, że otrzymam dokumenta w odpisie. Jeśli przecież prokuratora dąży do tego, aby dokumenta odczytano na wstępie rozpoczynających się obrad, wtedy musiałbym przeciwko temu w imieniu moich klientów jaknajstanowczej zaprotestować. Podobne postępowanie nie nosiło by najmniejszej nawet cechy postępowania publicznego i ustnego. Po zużyciu kilku tygodni na odczytanie aktu oskarżenia, chcieliby znowu poświęcić kilka tygodni na odczytanie dokumentów. Nie mogę postępowania takiego uznać za zgodne z zasadami procedury oskarżającej. Artykuł 25 prawa z 3 Maja 1862 opiewa, iż wyjątkowo może być zrzadzonym odczytanie dokumentów piśmiennych na posiedzeniu publicznym; lecz to bynajmniej nie przesądza w ten sposób, jak to twierdzi prokurator. Odczytanie spisu dokumentów zajęło pół godziny; odczytanie zatem dokumentów trwałoby miesiąc. Rozprawy z obżałowaniem powinny się teraz rozpocząć. Żaden obżałowany nie był dotąd wysłuchanym, żaden z nich nie mógł przedstawić sprawy; nie przesłuchano także żadnego świadka, i nie mamy przed sobą materyału, jaki należało zebrać przed procesem kryminalnym. Dla tego zmuszony jestem stanowczo protestować przeciw odczytaniu dokumentów. Wprzód należy zbadać ważność podanych skryptów, i z tego powodu przychyliam się do wniosku rzecznika Holthoffa.

Prokurator Mittelstaedt sądzi, że mimo przedstawień pp. obrońców wniosek prokuratury ze względu na przedłożony materyał nie może być pominiętym. Nigdy nie słyszano, aby odczytanie dokumentów piśmiennych sprzeciwiało się zasadzie postępowania ustnego. Każdy dowód, z którego sędzia zaczerpnąć może przekonanie, powinien być podniesionym. Charakter dramatyczny rozpraw nie byłby wprawdzie podwyższonym przez odczytanie dokumentów, lecz akt oskarżenia obejmuje sprawę 1½ roku i należy uwzględnić historyczne położenie rzeczy. Sądzi zatem, że jakkolwiek się to zdaje obronie zbyt nużącym, postępować inaczej nie można, jak przeczytać na wstępie wszystkie dokumenta, któreby w razie przeciwnym należało odczytywać przy sprawie każdego obżałowanego z osobna. Wniosek prokuratury nie może być odrzuconym. Obronie służy w takim razie wedle prawa założenie skargi unieważniającej, podczas gdy prokuratora nie może wywieść powodu do kassacyi wyroku, jeśli jej wnioski dowodowe zostaną odrzucone. Ta nierówność położenia powinna sąd spowodować do przychylenia się do wniosku prokuratury.

Rzecznik Deycks przychylił się najzupełniej do wniosku rzecznika Elvena. Uważa on wniosek naczelnego prezesa za nieuzasadniony i sądzi, że sąd powinien go odrzucić. Można postawić wniosek o przeczytanie dokumentów piśmiennych i sąd winien złożyć w tej mierze uchwałę, jeżeli poprzednio rzecz się wyjaśni, co ma być dowiedzionem przez odczytanie owych dokumentów. Na wyjaśnieniu takim dotąd zbywa. Prokuratora nie może przecież w żaden sposób przypisywać sądowi, iż nakazuje odczytanie dokumentów, nim wprzód ona nie przedstawi, co ma być dowiedzionem w ten sposób.

Prokurator Mittelstaedt: Nie zgadza się z prawdą, aby dotąd żadnego obżałowanego nie przesłuchano, gdyż przesłuchano już obżałowanego Kosińskiego i toczy się obecnie przeciw niemu rozprawa szczegółowa. Jeśli p. Deycks nie jasno jest, co ma być dowiedzionem przez odczytanie dokumentów, w takim razie odsyłam go do samego aktu oskarżenia, z którego jasno wypływa, jakim jest zdanie prokuratury co do pierwszych. Nie można zarzucać prokuratury, iż nie wykazała, w jakim celu żąda odczytania dokumentów.

Rzecznik Elven: Dłuższy przeciąg czasu, jakiegoby wymagało odczytanie dokumentów, nie jest dla mnie powodem żądania, aby odrzucono wniosek prokuratury; ani mnie niezastrasza obawa znużenia. Mogę śmiało

zareczyć, iż obrona bynajmniej nie upada pod ciężarem oskarżenia, przeciwnie spodziewam się, że go zniesie z łatwością. Muje powoduje jedynie wzgląd na proste faktyczne momenty wprawdzie natury bardzo prozaicznej, lecz posiadające materyalny interes dla obżałowanych. Obrona nie życzy sobie, aby ją bezustannie objaśniano literaturą tendencyjną i artykułami dziennikarskimi, które sfabrykowano w samej rzeczy w Poznaniu, lecz nie w rewolucyjnych komitetach, ale w biurach władz policyjnych. Nie można odmówić prokuratury odczytanie dokumentów, lecz powinno to nastąpić w chwili przynależnej.

Naczelnny prokurator Adlung: Wniosek mój jest uzasadniony i łączy się z przesłuchaniem obżałowanego. Przesłuchano już jednego z obżałowanych i doszliśmy do kwestyi, czy przedsięwzięcie skierowaniem było przeciw Prusom i czy obżałowani mieli zamiar odbudować Polskę w granicach z r. 1772. Przedsięwzięcie to, jak przedstawia akt oskarżenia, stanowi przedmiotową istotę czynu, w którym obżałowani wzięli udział. Nie chodzi tu o formę i przyczynę współudziału, lecz tylko o świadomość obżałowanych. Odczytanie zatem dokumentów największej jest wagi tak dla aktu oskarżenia, jako też dla obżałowanych. Postępowanie, jakiego żąda prokuratura, jest prawne i ma określić przedmiotową istotę czynu. Właśnie w proklamacyach leży dowód, iż przedsięwzięcie skierowane było przeciw Prusom.

Rzecznik Lewald: Nasamprzód oznajmiono, iż ogólna część aktu oskarżenia ma być wciągniętą w rozprawę szczegółową przeciw obżałowanym, teraz zaś żąda prokuratura, aby mimo to obradowano osobno nad nią. W myśl wniosku prokuratury nie możnaby żadnego procesu kryminalnego poprowadzić, gdyż podobnie ogólne rozprawienie ogólnej części aktu oskarżenia leży w granicach niemożności.

Naczelnny prokurator Adlung: Sledztwo kryminalne o zdradę stanu nie da się zamknąć w szczytłych ramach zwyczajnego procesu kryminalnego. Należy tu bowiem wykazać związek winy każdego z obżałowanych z tokiem całego przedsięwzięcia.

Rzecznik Lewald zaprzecza, aby toczono proces o zbrodnię stanu; jedynie prowadzone tu jest sledztwo przeciw hrabiemu Działyńskiemu i spółnikom...

Naczelnny prokurator Adlung: Lecz o zbrodnię stanu.

Rzecznik Brachvogel: Im większy prokuratura położyła nacisk, iż punkt ciężkości aktu oskarżenia leży w dzisiejszym posiedzeniu, tem bardziej zobowiązana jest obrona stanowczo zaprotestować, aby dzisiaj wszystkie środki dowodowe odczytano. Przytoczę tutaj następującą precedensy. Przy sledztwie przeciw Puttkamerowi Kleszczyńskiemu odwołała się obrona na programy i artykuły dzienników. O prawdziwości dokumentów nie można było powątpiewać; jednakże odesłano wniosek obrońców aż do chwili obrony samej. Na dowód jakiej wagi byłyby rzeczone papiery, zwracam uwagę, że prokuratura udała się do rosyjskiego generała Minkwiza o środki dowodowe. Generał odpowiedział: Żałuję mocno, że mimo usilnych poszukiwań nie mogłem żadnego wynaleźć materyału prócz artykułów dziennikarskich i programów, których przecież nie można użyć przeciw nikomu w skardze osobistej.

Naczelnny prokurator Adlung zastrzega sobie przy każdym przypadku stawianie wniosków. Co się tyczy generała Minkwiza, zapytał go sędzia śledczy, mówca zaś żadnego nie brał w tem udziału, jakkolwiek sędziego śledczego broni, ponieważ jego obowiązkiem jest prowadzić sledztwo jak najdokładniej. Odpowiedź przecież generała nie była wówczas wyczerpiętą, gdyż niedawno temu nadesłał dokumenta piśmienne.

Przewodniczący oświadcza, iż obrońcy otrzymają w odpisie wniosek dowodowy prokuratury, względem którego sąd nazajutrz wyda uchwałę.

Na tem zamknięto posiedzenie.

Berlin, 26 Lipca. — Trzynaste posiedzenie sądu stanu. Na początku posiedzenia otrzymuje sąd zawiadomienie, że choroba obżałowanego Królikowskiego tak dalece się wzmogła, iż nie mógł opuścić szpitala w Charité. Sąd zastrzega sobie uchwałę co do dalszego postępowania przeciw Królikowskiemu.

Przewodniczący: Co się tyczy wniosku naczelnego prokuratora, udzielono obrońcom jedną kopią spisu dokumentów, lecz nakazano już w wielu egzemplarzach przepisać je i niezwłocznie wręczyć bądą wszystkim obrońcom. Sąd nie powziął jeszcze uchwały dotyczącej odczytania rzeczonych dokumentów, ponieważ nie mógł do dziś rana dokładnie się zainformować, zwłaszcza, że spis musiano oddać przepisującym.

Dzisiaj nastąpi wysłuchanie kilku urzędników policyjnych z Poznania, co do zabrania papierów u hr. Działyńskiego. Wywołano najprzód komisarza policyjnego Crusiusa z Poznania. Ten zeznaje, iż się nazywa Karól Edward i ma lat 36. Dnia 28 Kwietnia rz. otrzymał polecenie, przeszukać pałac hrabiego Działyńskiego, celem odkrycia dokumentów odnoszących się do powstania polskiego. Radzca policyjny Rose przewodniczył rewizji. Przybył do sypialni hrabiego. Na krzeselku przy łóżku znalazł kilka dokumentów. Między temi leżała mała pieczęć z napisem: »Komitet Wielkiego Księstwa Poznańskiego.« W tym samym pokoju leżał woreczek płócienny, w którym się znajdowała większa pieczęć; prócz tego dokument drukowany, w którym tylko nazwiska były wypisane. Na lewym brzegu pisma stał napis drukiem tłustym mniej więcej brzmiący: »Rząd narodowy.« Pismo to wystawione było na imię Aleksandra Guttrego. W innym woreczku znalazł trzecią pieczęć z napisem: »Komisarz Wielkiego Księstwa Poznańskiego.« W drugiej szafce odkryto pudełko blaszane z poduszką do stempla i farbą czerwoną. Na krzeselku leżało także kilka listów, których nie czytał, ale opieczętował. Prócz tego znalazł srebrny medalion z wizerunkiem Matki Boskiej i mnóstwo otwartych listów, które wszystkie razem zapakował. Hr. Działyński był przy rewizji obecnym. W drugim pokoju także znajdowały się listy na stoliku do pisania, które obłożono aresztem.

Prócz tego zabrano pugilares hrabiego z różnemi notatkami, które rzucano do reszty zabranych papierów. Hrabia Działyński był obecnym w pokoju. Na prawo od stolika stało wielkie nieużyte łóżko, na którym leżały rozmaite flaszki do prochu. Podczas, gdy (świadek) jedną z tych flaszek oglądał, wziął hr. Działyński pugilares i schował go do prawej kieszeni surduta. Hrabia oddał się, lecz on (świadek) pobiegł za nim i prosił o zwrócenie pugilaresu, co też hrabia niezwłocznie uczynił. W trzecim pokoju nie można było znaleźć żadnych papierów, natomiast odkryto tu broń: rewolwery, stućce, kapiszony itd. Obłożwszy aresztem wszystkie te przedmioty, proszono hrabiego o kuferek lub skrzynię, w którąby można zapakować papiery. Hrabia kazał słuzącemu przynieść kuferek podróżny, w który włożono papiery i opatrzone go pieczęcią służbową policyjną i hrabiego. Oddał następnie klucz od kufereka hrabiemu z zawezwaniem, aby w pół godziny stawił się w biurze policyi, gdzie kuferek będzie otworzonym. Kuferek odstawił (świadek) p. Bärensprungowi, którego zawiadomił, że hrabia w pół godziny stawi się na policyi, poczem będąc bardzo znużonym, wziął urlop na krótki czas, a gdy do biura przybył, kuferek już był otwarty. Hrabia nie przybył. Większa część papierów leżała jeszcze w kufereku.

Na zapytanie przewodniczącego oświadcza Crusius, iż zna dokładnie pismo hr. Działyńskiego. W pałacu prócz hrabiego, nie zastał innej osobistości.

Przewodniczący: Jakże zachowywał się hrabia w czasie rewizji?

Świadek był spokojny, lecz trochę bledy; gdy zażądałem pugilaresu napowrót zdawał się być jeszcze bledszym, i przy wręczaniu pugilaresu drżała mu nieco ręka.

Na zapytanie Holthoffa oświadcza świadek, iż gdy powrócił do biura policyjnego, już niektóre papiery zastał otwarte. Zapytywany kilkakrotnie przez obrońców o pismo w pugilaresie, odpowiedział świadek, iż nie jest znawcą pisma, lecz rękę hr. Działyńskiego zna dokładnie.

Rzecznik Janecki prosi przewodniczącego, aby pugilares złożył do rąk jakiego urzędnika i tego urzędnika wskazał obronie. Przewodniczący przyrzeka to.

Rzecznik Brachvogel: Świadek jest słuchanym w pewnym względzie jako znawca; proszę zapytać go w jaki sposób zapoznał się z charakterem pisma hr. Działyńskiego. Świadek: Widziałem mnóstwo pism jego ręką pisanych w interesach prywatnych, które znalazłem przy rewizji w domu matki hrabiego.

Rzecznik Elven: Świadek mówił o medalu, pytam się, czy tego rodzaju medali nie znajduje się często w Polsce.

Świadek: Wizerunków Maryi wiele widziałem, ale nie takich, jak znalezione.

Rzecznik Elven: czy była taśma przy medalu? tego nie wiem.

Rzecznik Elven: Papiery zabrane były otwarte, czy też pod zamknięciem? Świadek: Po większej części otwarte. Tylko biórko było zamknięte, ale hrabia zaraz je otworzył.

Rzecznik Brachvogel: Proszę zakonotować, że przy obrazie Maryi jest taśma do zawieszenia na szyi. Przewodniczący: Prawda.

Świadkiem następującym jest asystent registratury policyjnej Karol Walenty Jüttner z Poznania, 26 lat mający; także zdaje sprawę z rewizji u hr. Działyńskiego.

Rzecznik Janecki ma do udzielania wiadomość dotyczącą wiarygodności tego świadka. Obrona twierdzi, że w r. 1858 policja poznańska wyproceedowała na scenę spisek, w skutek którego wszczęła się korespondencja między policją w Poznaniu, a komitetem rewolucyjnym w Londynie. Prezydium policyjne poleciło napisać list do komitetu, który był opatrzone podpisami różnych obywateli poznańskich. Podpisy te jak twierdzi obrona, były sfałszowane, a świadek ten miał brać udział w tych fałszerstwach. Mówca prosi o zapytanie świadka co do tej sprawy.

Prokurator Mittelstädt protestuje przeciwko temu zapytaniu, gdyż niemożna wymagać od świadka, aby świadczył przeciw sobie.

Rzecznik Janecki: Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że fakt ten jest niezmiernie ważny pod względem wiarygodności tego świadka; zapytanie go jest konieczne.

Prokurator Mittelstädt: Punkt tu poruszony dotyczy co do całej swej istoty znanej interpelacji deputowanego Niegolewskiego w izbie. Prokuratura już zaprotestowała przeciw wciągnięciu tu tej sprawy pod dyskusyą.

Rzecznik Holthoff: Prokurator powinienby czekać, ażby interpelacja stała się tu przedmiotem posłuchania. Świadek nie ma wyznać niczego, coby go mogło uczynić karygodnym, wyrażenia »sfałszowane« użyto jedynie dla krótkości. Odpowiedź na to zapytanie nie pociągnie świadka do odpowiedzialności.

Rzecznik Elven: Jestem obrońcą obżałowanego Niegolewskiego. Nie sądzę, iżby można przeszkodzić wciągnięciu pod dyskusyą interpelacji Niegolewskiego. Tymczasem chodzi o kwestyą, czy dokument został sfałszowany przez poznańską policję i czy pięć nazwisk znajdujących się pod tym dokumentem zostało sfałszowanych z polecenia policyi. Twierdzą, że tak jest. Dalej twierdzi obrona, że świadek jedno z tych nazwisk podpisał, tj. sfałszował. Czy świadek chce na to odpowiedzieć, to jego rzecz; jeżeli nie odpowie, konsekwencye ztąd tak jasne, że dalszych wywodów nie potrzeba.

Przewodniczący do świadka: Odpowiedz pan na to pytanie.

Świadek: Nie mogę na to odpowiadać.

Przewodniczący: Czemu nie?

Świadek (zaambarasowany): Nie odpowiem na to.

Rzecznik Janecki: Powołuję się na świadectwo radcy policyjnego Niederstättera, w którego przytomności świadek jedno z nazwisk podpisał.

Naczelnny prokurator Adlung: Użyto tu wyrażenie, że owe dokumenta »sfałszowano«, i to, że je sfałszowała władza policyjna w Pozna-

niu. Nie mogę tego poszukiwać, ale występuje przeciw mniemaniu, jakoby władza policyjna stała się winną ciężkiej zbrodni. Chociaż panowie obrońcy inaczej to pojmują, mogłoby wśród obwołanych powstać mniemanie, że urzędnicy są zbrodniarzami. Wiadomo, że egzystuje w Londynie związek rewolucyjny, zamierzający dawne Królestwo Polskie zamienić w republikę. Była więc za granicą zamierzona zbrodnia przeciw Prusom. Jeżeli policyja z wyższego polecenia chwyciła się dróg i środków, którychby może ze stanowiska ścisłej moralności zupełnie bronić nie można, aby zapobiedz zbrodni, nie można jeszcze powiedzieć, że naruszyła swój obowiązek. Policyja ma inny zakres czynności, jak inne władze; policyjcy na tem zależy, aby odkryć zbrodniarzy. Jeżeli wtedy za pomocą owej korespondencji pociągnięto kogo do odpowiedzialności można tylko powiedzieć, że to był szczęśliwy krok policyjny. Policyja w swych środkach przebiegać nie może, przeciwko zbrodniom musi ona występować z równą przebiegłością. Proszę z tego stanowiska zapatrywać się na tę sprawę, a natenczas inny sąd wypadnie o władzy policyjnej poznańskiej co do tego przypadku.

Rzecznik Elven: Odpowiedź pana prokuratora naczelnego antycypuje uwagę, którą zachowałem sobie właściwie do przesłuchania pana Bärensprunga. Nie mogę jednakże dozwolnić, aby sąd pozostał pod wrażeniem słów prokuratora. Dla tego wrócić mi trzeba w krótkości do przebiegu sprawy. W roku 1858 działał w Londynie związek rewolucyjny, tak zwana »klika socjalistów.« Ta wystosiowała program do Poznania, sfabrykowany w Londynie, który w Maju 1858 roku dostał się do rąk policyi poznańskiej. Poznańscy urzędnicy administracyjni uznali za stosowne, proklamacyą tę przez druk rozmnożyć. Co uskuteczono w sposób tak podobny do oryginału jak tylko można. Kilka set egzemplarzy przesłano tamecznym władzom administracyjnym, landratom, prokuratorom i t. d. i oprócz tego rozmaitym osobom polskiej narodowości, takim osobom, które akt oskarżenia nazywa »dzielniemi Polakami.« Treść tej proklamacyi jest w aktach; jest to zresztą śmieszna odezwa. Ta niezręczna treść proklamacyi sprawiła konieczność, że żaden rozsądny człowiek nie wdał się w to. Skoro więc rzecz ta nie odniosła skutku, którego się spodziewano, skoro się o to nikt nie troszczył, działalność policyi stała się współdziałającą (cooperativ); wtedy władza policyjna uznała za rzecz odpowiednią wyższym celom państwowym, jak mówią, wygotować dokument, który przedłożono, dokument wystosowany do londyńskiego związku rewolucyjnego. Dokument ten, jak powiada akt oskarżenia, »naśladowano« (nachgemacht), jak zaś twierdzi obrona »sfalszowano« i to z polecenia prezydenta policyi p. Bärensprunga i przy pomocy radcy policyjnego Niederstättera i tłumacza Posta. Nazwiska pod tym dokumentem są napisane przez osoby, którym to zlecono, pomiędzy którymi znajduje się świadek Jüttner. W tym fałszyfikacie wyzywało prezydium policyjne komitet londyński, aby przesłał do Poznania emisaryuszów, ponieważ w Poznaniu dobry jest grunt do wprowadzenia w życie sprzyśnięcia. Była to prowokacya tak niebezpieczna, że pojąć nie mogę, jak urzędnik policyjny mógł brać krok tego rodzaju na swoje sumienie. W skutek tej prowokacyi przybył do Poznania szliflerz szkła Majewski. Emisaryusza tego wszędzie odepchnięto, ponieważ nikt nie chciał zgodzić się na jego idee; wkrótce potem aresztowano go. Teraz rozpoczyna się druga scena czynności, które akt oskarżenia mianuje tylko, »nieregularnościami.« Majewskiego stawiono przed sądem stanu w skutek przygotowań do zbrodni stanu. Jurystycznie rzeczywiście można było z pewnego stanowiska sprawę tę pojmować na niekorzyść Majewskiego. Przybył do Poznania, zrobił fiasko w swych usiłowaniach, ale robił usiłowania. Ale, panowie, sąd stanu o żadnym fakcie tym nie wiedział. Sądy śledcze udały się do władzy policyjnej w Poznaniu, mianowicie do jej naczelnika Bärensprunga. Ten powinien był dostarczyć faktów, które posłużyłyby do stwierdzenia istoty czynu przeciw Majewskiemu. Pan Bärensprung w sprawozdaniu swem do sądu oświadczył: że ta sprawa jest mu całkiem obcą. Radca policyjny Niederstätter powiedział na to: Jakżeż można teraz milczeć? Majewski stoi przed sądem. P. Bärensprung odrzekł na to, że gdyby on miał zostać skazanym, zmiana tronu, której się naówczas obawiano, spowoduje jego ułaskawienie. Sąd skazał Majewskiego na dwa lata cuchthauzu i wyrok wykonano na tym człowieku. Sąd odrzucił okoliczności łagodzące, gdyż Majewski przeczył, jakoby to on rozszerzał proklamacye w Poznaniu. Faktu tego zaprzeczyć nie można, ale zamilczano przed sądem, kto proklamacye wysłał do kraju. Człowiek co powinien był ująć karę lekkiego więzienia, został skazany na 2 lata cuchthauzu. Tę faktą, które obrona podejmuje się udowodnić, konsekwencye dowodu nie wydadzą się sądowi małoważnymi. (Dalszy ciąg dyskusyi podamy jutro).

Dzisiaj przesłuchano go o sprawę Majewskiego. Posiedzenie skończyło się o godzinie 3. Następne posiedzenie jutro w środę o 9 godzinie.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 23 Lipca. — Nadeszła tu wiadomość z Włocławka, że o kilka wiorst za miastem znaleziono wreszcie w Wiśle ciała majora Schwartza i jego żony, które na rozkaz księcia Wittgensteina z wielką wspiałością pochowano.

— Wkrótce zamysłają Moskale zarządzić pobór do wojska swego tych wszystkich, którzy popowracali dobrowolnie z powstania i złożyli przysięgę.

— Korespondent tutejszy w Moskowskich Wiedomostiej (nr. 146) pisze z d. 5 Lipca list następujący, który jako ciekawą próbkę moskiewskiego dziennikarstwa umieszczamy:

»Biskupi katolicy zaczęli już podawać wiernopoddane adresy. W tych dniach przysłano następujące: od administratora lubelskiej diecezji do kieleckiego biskupa Majerczaka, od podlaskiego Benjamina Szymańskiego. Od biskupa płockiego Popiela i od augustowskiego hr. Łubieńskiego, dawno już podane były adresu, wydał wszakże już cyr-

kularz do duchowieństwa dla przeczytania go z ambon, aby naród przestał się buntować i kraj od grożących mu nieszczęść ochronił. Do tego skłonił go znany już cyrkularz generała Bellegarda. Tylko biskup warszawski ksiądz Rzewuski nieogłasza jeszcze odezwy do swego duchowieństwa i nie podaje adresu.

Warszawa coraz bardziej żyć zaczyna. Przeszłej środy i przeszłej niedzieli uczniacy i uczenniczki tutejszego instytutu muzycznego, założonego p. Apolinarego Kątskiego, dali pod jego kierownictwem dwa publiczne koncerty, jeden w samym instytucie, drugi w sali resursy obywatelskiej, przy licznie zebranej publice. Namiestnik carski zaszczylił te koncerty swoją obecnością. Kątski dowiódł świetnie, że nie zawiódł oczekiwania swoich »ziomków« i że zebrane na instytut pieniądze, nie zginęły bezkorzystnie dla »kraju«. (1)

W niedzielę otworzono publiczny ogród: Szwajcarską dolinę w alei ujazdowskiej. Bardzo dobre towarzystwo węgierskich muzykantów, zaangażowane zostało do tego ogrodu. Dolina zamknięta była przez buntowników na początku roku 1861 i od tego czasu stała pustą, chociaż dzierżawca tego ogrodu płacił właścicielowi rocznie 3000 rsr. (Jest to wierutny fałsz!) Ale cóż to obchodziło »sztyletników«, że jakiś tam entrepreneur pójdzie do diabła!

Oberpolicmajster zakazał damom nosić nowego rodzaju narodową załobę, to jest czarnych sukni z jasnym lampasem, które buntownicy rozkazują nosić wszystkim patryotkom. (Nowe kłamstwo czcigodnego korespondenta!)

Przyjechał do Warszawy N. A. Milutyn i stanął na dawnej swojej kwatrze, w pałacu Brühlowskim. (Pałac ten był dawniej rezydencyą »despotycznego«, jak go zwie Dzień. Warsz., Wielopolskiego — a dziś został kwaterą »liberalnego« Milutyna!)

Najwyższym ukazem z d. 12 Czerwca, wojenny gubernator Mińska, generał lejtnant Zabołockoj, mianowany członkiem urządzającego komitetu i rady administracyjnej w Królestwie. Generał Zabołockoj znany w Warszawie; był on dyżurnym generałem głównego sztabu 1 armii i dowodził przeciw manifestacyom tłuszczy dnia 15/27 Lutego 1861 — poczem opuścił Warszawę. (O! zna Warszawa tego generała, który rozpoczął nową erę mordów i rzezi bezbronných!)

W końcu Maja, we wsi Książenice, w pow. warszawskim należącej do obyw. Czarnieckiego, znaleziono zakopane 166 buntowniczych (miałteżniczkich kos), za wskazaniem chłopów tejże wsi. Chociaż właściciel się wymawiał się tem, że nie o nich nie wiedział, jednakże te wymówki, tak zwykłe wszystkim należącym do buntu nie zostały uwzględnione i nałożono kary 150 rubli. Czarniecki niemając pieniędzy, pożyczyl 150 rs. u swego sąsiada, właściciela o 7 wiorst odległych Sistrzen, Zaleskiego, który wziął od pożyczającego kwit na na 200 rs. i tym sposobem zabrał 50 rs. procentu. Obecnie z wyznań kilku popowstańców okazuje się, że te kosy oddali oni nie Czarnieckiemu, ale samemu Zaleskiemu. Po dokonaniem śledztwie, Zaleski przyznał się »piśmiennem własnoręcznem zeznaniem«, że rzeczywiście przyjął od powstańców 166 kos, ale bojąc się odpowiedzialności, po cichutku nocą, wraz ze szwagrem swoim Kukowskim, lokajem i stangretem, odwiózł je do wsi Książenice i wrzucił je w wodę, o czem Czarniecki dotąd nie wiedział. Co się tyczy pożyczonych Czarnieckiemu pieniędzy, objaśnił, że wziął 50 rs. procentów za 150 rs. dla tego, że teraz ciężkie czasy i on sam płaci żydom wysokie procenta. Teraz nałożono na Zaleskiego karę w trójnasób tj. 450 rubli, z których 150 wrócono(?) Czarnieckiemu!... (Powiastka z tysiąca nocy nocy i jedna!)

W gubernii płockiej 1 Styżnia do 8 Czerwca »dobrowolnie« stawiło się z band 240 ludzi, którzy po złożeniu wiernopoddanej przysięgi zostali »odworeni na miestach żytelstwa.«

Dnia 9 (21) Czerwca niedaleko miasteczka Skały, w powiecie olkuskim, strzelono z lasu na patrol witebskiego piechotnego pułku. Posłany natychmiast latający oddział, zdołał uchwycić jednego »bezbronnego« człowieka (więc i bezbronnymi ludźmi strzelają!), który okazał się być austriackim poddanym Stanisławem Szumo, i zeznał że on, wraz z 40 sztyletnikami (kinżalszczykow) którzy w Krakowie złożyli przysięgę na mordowanie, wysłany przez rząd narodowy do Królestwa Polskiego dla zabijania osób przychylnych (po moskiewsku charakterystyczny jest przymiotnik »predannych«, tj. właściwie zaprzędanych sprawie narodowej. Ten sztyletnik za wyrokiem sądu wojennego, powieszony w Olkuszu 13 (25) Czerwca. Reszta sztyletników jeszcze nie schwytana.

Dnia 20 Czerwca rozstrzelany w Radomiu, za przyłączenie się do żołnierzy mohilewskiego pułku Sergiej Bubnow.

Wojsko łowi z nadzwyczajną zręcznością rozbójników. Miejscowi naczelnicy wojenni prawie codziennie donoszą o pojmaniu żandarmów wiejskich. W ostatnich czasach dostawiono z jednego powiatu warszawskiego 17 ważnych morderców do tutejszej cytadeli.

Moskiewska warszawska gazeta zaczyna wychodzić od 1 Sierpnia n. s. «

Rosya.

Petersburg 24 Lipca. — Cesarz przybył wczoraj z rana o god. 6 do Carskiego siola. Jutro w niedzielę odbędzie się wielka parada dla niego. Oficerowie przysposabiają wielki festyn dla niego na jednej z wysp okolicznych. Wkrótce też przybędzie poseł pruski hr. Redern, lubo mówiono, że przez czas przedłuższy pozostanie zagranicą.

Ruble spadają w cenie z powodu nowej pożyczki, a niewyrównania dawniejszych. Nadto pożyczający bankierowie domagają się: 1) aby ich nie obowiązywało do prawnych procentów, 2) pożyczkę dać chcą tylko w gotowości lub własnych obligacyach, ale wzajem nie chcą papierowych rubli przyjmować, tylko brzęczącą monetą lub własne obligacye, bo innym nie wierzą. Rząd opiera się, twierdząc, że jedność monety by ucierpiała, a papierowe ruble jeszczeby bardziej spadły. Bankierowie atoli wiedzą, że wartość papierowych rubli moskiewskich niepewna i domagają się, aby mierzono tą samą monetą, jaką sami płacą. Jest to zasada spra-

